EBÛ HÂMİD İSFERÂÎNÎ

Şafiî mezhebi fıkıh âlimlerinin meşhûrlarından. İsmi, Ahmed bin Muhammed İsferâînî'dir. Künyesi, Ebû Hâmid'dir. 344 (m. 955) senesinde doğdu. 406 (m. 1016)'da vefât etti. Genç yaşta Bağdad'a gidip, hadîs âlimlerinden hadîs-i şerîf dinledi ve fıkıh ilmi öğrendi. Fıkıh ilmini, Ebü'l-Hasen Merziban'dan, bundan sonra da Ebû Kâsım Dârekî'den öğrendi. Fıkıh ilminde iyice yetişinceye kadar Bağdad'da kaldı. Bu ilimde öyle yetişti ki, zamanının meşhûr fıkıh âlimi oldu. Hükümdâr, devlet adanılan ve halk tarafından çok sevilip, hürmet gösterilirdi.

Hadîs ilminde ise; Abdullah bin Adî'den Ebû Bekr İsmâilî'den, Ebü'l-Hasen Dâre Kutnî'den, İbrâhim bin Muhammed bin Abdek İsferâinî'den ve diğer âlimlerden hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Sika olup kendisinden; Hasen bin Muhammed Hilâl, Abdülazîz bin Ali Ezd, Muhammed bin Ahmed bin Şuayb Düyânî gibi âlimler hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir.

Ebû Hâmid İsferâînî hazretleri, ilimde yetişdikten sonra ders vermeye başladı. Abdullah bin Mübârek mescidinde verdiği derslerinde, fıkıh ilmini öğrenmek için, yediyüz talebe hazır bulunurdu. Bağdad'da din ve dünyâ işlerinde kendisine müracaat edilen büyük'bir âlim idi. Âlimler, "Ebû Hâmid İsferâinî'yi İmâm-ı Şâfii hazretleri görmüş olsaydı, onunla iftihar ederdi" demişlerdir. Ebû Hasen Kudûrî, "Şafiî âlimleri arasında ondan daha fâkihini görmedik" demiştir. Ebû İshâk Şirâzî şöyle demiştir: "Kâdı Ebû Abdullah Saymerî'den (O asrın Hanefî mezhebinde meşhûr fıkıh âlimi) gördüğün en meşhûr fıkıh âlimi kimdir?" diye sordum. Ebû Hâmid İsferâînî ve Ebü'l-Hasen Cûrî'dir" dedi.

Ebû Hâmid İsferâînî hazretlerinin râvî zincirinde bulunup, rivâyet ettiği iki hadîs-i şerîf şunlardır:

> "Helâl meydandadır. Haram meydandadır. Şüpheliler ikisi arasındadır. Şüpheli bir takım şeyler vardır ki, insanların çoğu onları bilmez. Şüphelilerden sakınan, dînini ve ırzını korur. Her kim şüpheli şeylere dalarsa, koru etrâfında (davarlarını) otlatan bir çoban gibi, çok sürmez içeriye dalabilir. Haberiniz olsun, her padişahın bir korusu olur. Dikkat edin, haber veriyorum! Allahın yeryüzündeki korusu, haram ettiği şeylerdir."

> “Bedende bir et parçası vardır. O iyi olursa, bütün cesed iyi olur, bozuk olursa, bütün cesed bozulur. İşte o (et parçası), kalbdir.”

Ebû Hâmid İsferâînî zamanındaki Ehl-i sünnete muhalif olan fırkaların mensublarıyla, ilmi münâzaralar yapmıştır. Muhalifleri ağır mağlûbiyete uğratarak, doğru olanı anlatmış, böylece hizmet etmiştir. Ayrıca kıymetli eserler de yazmıştır. Bu eserleri şunlardır: “Şerhi müzenî”, elli cilde yakın bir eserdir. Usûl-i fıkha dâir bir ta’likati ve “Kitâb-ül-Bostân”.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu’cem-ül-müellifîn cild-2, sh. 65

2) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 61

3) Vefeyât-ül-a’yân cild-1, sh. 72

4) Tehzib-ül-esmâ vel-lüga cild-2, sh. 208

5) El-Bidâye ven-nihâye cild-12, sh. 2

6) Târih-i Bağdâd cild-4, sh. 368

7) Keşf-üz-zünûn sh. 244, 424